

P O S U D E K **oponenta rigorózní práce**

Téma práce: Vývoj pojetí součásti věci
Autorka: Mgr. Nikola Formanová
Oponent: JUDr. Josef Pelech, Ph.D.

1. Úvod

Podle vyhlášky děkana FPR č. 42 D/2020, o rigorózním řízení ze dne 12. 10. 2020, se státní rigorózní zkouškou, jejíž součástí je i obhajoba právě rigorózní práce, ověřuje, zda si uchazeč prohloubil teoretické znalosti získané předchozím vysokoškolským studiem, a tedy i současně získal schopnost samostatně vědecky pracovat, a to včetně adekvátní práce s prameny, a v neposlední řadě, zda také umí aplikovat nabyté poznatky v praxi. Současně musí uchazeč také prokázat, že si osvojil základy metodologie vědecké práce. Ve vztahu k rigorózní práci pak musí uchazeč prokázat hlubší znalosti zpracovávané tematiky, předložit vlastní řešení zkoumaného problému a v neposlední řadě i prokázat, že má schopnost samostatně vědecky pracovat v daném oboru a umí se orientovat v zahraničních pramenech, jsou-li pro obor nebo téma potřebné.

2. Obsahová a formální stránka rigorózní práce

Tématem autorkou předložené rigorózní práce je institut součásti věci z pohledu českého práva, který zkoumá nejenom z pohledu de lege lata, ale i ve světle jeho vývoje, tedy jaká jeho právní úprava byla. Autorka vymezuje nejenom pojem součásti věci v občanských zákonících platných na našem území ve světle jejich vývoje v průběhu právních a společenských dějin, ale z pohledu lingvistického i rozdílů ve významu či chápání tohoto pojmu. Autorka své bádání zaměřila i na otázky staveb na pozemku v souvislostech s římskou zásadou superficies solo cedit. Neopomenula se věnovat ani otázkám právní úpravy de lege ferenda. Tam, kde se to nabízí, poukazuje v dílčích věcech na zahraniční právní úpravu zemí, které měly k našemu právnímu prostředí nejbližší, tedy rakouskou a německou.

Rigorózní práce naplňuje požadavky požadované normalizovanou úpravou rukopisu rigorózní práce.

3. Struktura rigorózní práce

Rigorózní práce je rozdělena do šesti hlavních kapitol. Jednotlivé hlavní kapitoly jsou dále systematicky členěny do jednotlivých podkapitol. Po úvodu následuje vymezení pojmu věci v právním smyslu, kdy pozornost je zaměřena na objekt (předmět) právního vztahu, ze kterého i vyvěrají dvě základní koncepce objektu právního vztahu. Následuje krátká podkapitola zaměřená na vývoj. Pak se již autorka věnuje samotnému vymezení pojmu věci v právním smyslu, pozitivnímu i negativnímu, včetně věcí vyňatých z právního obchodu (*res extra commercium*). Vymezení pojmu věci bylo důležité pro správné pochopení pojmu součásti věci. Druhá kapitola se již věnuje vymezení pojmu součásti věci a otázkám s tím souvisejícím, jako

jsou legální definice tohoto institutu a jeho účel. Opět následuje podkapitola zaměřená na vymezení pojmu součásti věci ve světle jeho vývoje v občanských zákonících, a podkapitola, která se věnuje již samotnému účelu zkoumaného institutu. Třetí kapitola nese název stavba jako součást pozemku i jako samostatná věc. Navazující podkapitoly jsou opět zaměřeny na vývoj stavby ve vztahu k pozemku, kdy podle obecného občanského zákoníku tvořila jeho příslušenství (jednalo se však o souhrnný pojem, zjednodušeně řečeno v sobě obsahující i součást věci), opuštění a znovu vtělení superficiální zásady do o. z. Po podkapitole označené jako poznámka ke stavbám podle hospodářského zákoníku se již následující kapitoly věnují recentní právní úpravě. Následuje čtvrtá kapitola zaměřená na porosty jako součást pozemku a jako samostatné věci. Pátá kapitola se věnuje rozdílu součásti a příslušenství věci a tvoří společně s druhou, třetí a čtvrtou kapitolou jádro rigorózní práce. Následuje závěr, vybrané právní věty citované judikatury, seznam použité literatury a pramenů a cizojazyčné resumé.

4. Kvalita zpracování tématu a jeho originalita

Lze konstatovat, že téma a jeho originalita jsou zpracovány na výborné úrovni.

Určitě je třeba vyzdvihnout snahu autorky v tom smyslu, že se kupříkladu snažila uvést i příklady, které, jak sama uvádí, právní režim součásti věci poněkud rozvolňují (str. 48 až 49 rigorózní práce). V této souvislosti autorka poukazuje na § 2202 o. z. (přenechání do nájmu části nemovité věci), kdy vyvozuje, že předmětem nájmu nemusí být jenom část nemovité věci, ale tedy zřejmě i její součást. Vyvozuje, že nic nebrání tomu, aby součást věci byla předmětem i jiných relativních majetkových práv. Konkrétně jako příklad uvedla pacht nebo výpůjčku. Dále autorka vyvozuje ve světle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2015, sp. zn. 22 Cdo 4253/2014, že doposud neoddělená, leč oddělitelná součást věci může být předmětem právního jednání, a tak uvedené lze vztáhnout i na případy, kdy právo oddělení určité součásti od věci neumožňuje.

Obdobně za zdařilé lze uvést pasáže, ve kterých autorka řeší a vyvozuje vlastní závěry ke stavbám podzemním, liniovým stavbám a v neposlední řadě se věnující i tzv. strojové výhradě (podkapitola 3.5 rigorózní práce). V pasáži věnující se sjednání výhrady vlastnictví ke strojům a zařízením se neztotožňuje s převládajícím názorem spočívajícím v tom, že bez ohledu na trvalé spojení s pozemkem nebo stavbou se jedná vždy o věci movité, naopak, jde svou cestou a argumentuje i opačně (§ 498 o. z.).

Samozřejmě, některé pasáže by si naopak zasloužily určitá zpřesnění. Kupříkladu hned na straně 8 rigorózní práce by si zasloužilo určité zpřesnění či aktualizování první autorkou uvedená definice objektu (předmětu) právního vztahu. Dále kupříkladu na straně 50 rigorózní práce autorka uvádí, že: „... pokud předmětem nájmu může být jen část movité věci, třeba byt ve stavbě ...“ by si asi zasloužilo určitou korekturu.

Celkově lze však uzavřít, že jádro rigorózní práce obsažené v kapitolách 4, 5, 6 a 7 je zpracováno na výborné úrovni.

5. Citační etika rigorózní práce

Citační etika je na požadované úrovni v intencích příslušné citační normy. Některé citace by si však zasloužily více pozornosti. Na některých místech v odkazech pod čarou chybí na konci tečka (kupříkladu na stranách 8, 9, 14, 15, 23 atd.) anebo místo tečky je použita čárka (například na stranách 9 a 12). Dále, například odkazy v obsahu na jednotlivé stránky neodpovídají skutečnosti. Číslování obsahu je o jednu stránku posunuto dopředu.

Seznam použité literatury je velice obsáhlý. Autorka pracovala i se zahraničními prameny.

6. Jazyková kultura rigorózní práce

Pokud se jedná o jazykovou kulturu, tak ta je, stejně tak jako kvalita a originalita tématu, zpracována na výborné úrovni. Celá rigorózní práce je protknuta odkazy na celou škálu relevantní literatury ať již knižní, nebo časopisecké, tam kde to bylo vhodné, je umě poukazováno na relevantní judikaturu. Je zřejmé, že autorka se ve zkoumané problematice vyzná i z pohledu právní praxe.

7. Závěr

Souhrnně lze uzavřít, že rigorózní práce je celkově zpracována na výborné úrovni. Autorka prokázala schopnost samostatné tvůrčí práce a znalost metodik ve smyslu příslušných požadavků kladených na tento druh prací. Autorka podává komplexní rozbor recentní právní úpravy součásti věci, vyvozuje z něho samostatné závěry, které jsou nakonec podkladem i pro vlastní zdařilé návrhy de lege ferenda (kapitola 6 rigorózní práce). Autorka se nebojí ani činění kritických závěrů a zaujímání vlastních stanovisek (viz výše). Závěrem lze konstatovat, že autorka prokázala schopnosti samostatně vědecky pracovat a předložit vlastní řešení zkoumaného problému (čl. V. citované vyhlášky děkana).

Rigorózní práce může být přínosem nejenom na akademické půdě, ale i v praxi.

Oponent rigorózní práci doporučuje k obhajobě.

V Plzni dne 31. 3. 2022

JUDr. Josef Pelech, Ph.D.

